

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

12. An exactione facta ab alio, quam à creditore liber sis ab obligatione
soluendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

3 Si debitum sit indeterminatum in individuo non liberaris.

4 Excipe nisi is cui tradidisti mandatum habeat à domino.

1 Si debitum sit in specie determinatum & tradas viro aliis timorato, de quo nulla esse suspicio potest vero domino non fore delatum, censis in foro conscientie debitum satisfecisse, ita vt si res pereat non tibi, sed domino pereat. argum. leg. argentum ff. commodati leg. cum qui. scilicet eodem tit. leg. apud Laboem. §. ff. de prescript. verbis. Quibus habetur, si tuo famulo, vel famulo creditoris quem notum habes fidelem debitum tradas, & ipse prater opinionem auferat non teneris astimationem illius solvere, quia nec leuissimam culpam commisit. Sicuti notat plures referens Ant. Gom. tit. 2. variat. resolut. cap. 7. num. 3. Mol. disp. 296. post med. & disp. 563.

2 Hoc autem intelligendum est in debitis ex deposito, commo- dario, aliove contractu licito, vt manifestè colligitur ex predictis legibus, & doctoribus relatis. Nam si debitum sit ex furto, rapina, aliove iniquo contractu, nequaquam liber es à debito, eo quod tuo vel creditoris famulo non habenti speciale mandatum tradidisses, quia ratione in qua acceptiois creditoris tenentis satisfacere totum damnum quod ex iniqua acceptioe illi prouenit. At ex iniqua ablatioe sequitur quod dominus priuatur sua re, aliis non priuandus, ergo teneris illi satisfacere. Neque enim creditor tenetur prædictam missionem, & traditioem ratam habere. Excipe quod superius diximus de confessorio, alioque viro simili, cum moralem inopotentiam habes alia via satisfaciendi.

3 Verum si debitum ex contractu indeterminatum sit in indivi- duo non liberaris ex eo quod prædicto famulo non à creditore man- datum tradideris, quia illud debitum quouque ad creditoris manus peruenit tuum est, tibi que perit. Vt aduertit Anton. Gomez d. cap. 7. n. 3. Molin. dicta leg. disp. 296. & disp. 563. in princ.

4 Quod si ipse famulus mandatum à creditore habeat traditio- ne ipsi facta censis à debito liber. leg. solutum ff. de solutionib. leg. quod in ff. de regulis iuris, & leg. regia §. cit. 14. part. 5. Idem est si tradas procuratori generali mandatum habenti ad agendum, & exigendum, vel liberam bonorum creditoris admini- strationem, vt constat ex leg. vero procurator ff. de solutionib. & dicta leg. regia §. & tradit. ibi Gregor. Lopez. Anton. Gomez. Molin. supra, reputatur enim ea solutio creditoris facta, cum no- mine ipsius accepta fuerit.

§ XII.

An exactione facta ab alio, quam à creditore liber sis ab obligatione soluendi?

- 1 Liber es si solutionem commodè vitare non potuisti.
- 2 Si negando debitum, vel appellatiois interpositione excusa- re solutionem potes, non liberaris.
- 3 Si soluas coactus ab alio quam à superiore non excu- suris.

1 Regula est quam probat Barr. in leg. creditor ff. de solutio- nib. Baldus leg. falsus. Cod. de furtis. Decius cons. 25. Afflictus dec. f. 50. Menoch. cent. 2. de arbitrar. casu 137. & alii. si facile solutionem vitare non potuisti liber es ab obliga- tione soluendi? Vt autem scias quando solutionem vitare potuisti, quando non, accipe quæ sequuntur. Quotiescunque à iudice, seu superiore debitum tibi exigitur, cui exactioni non vales contradicere liber es à debito, ac si creditor soluisset, quia iudicis imperium te excusat. leg. non videret §. in ff. de re- gulis iuris, & leg. furti §. qui in ff. de his qui notant infam. & tradit. Glossa in leg. ait prator §. pramittitur verbo impu- tandum ff. de minorib. Menoch. de arbitrar. plures referens casu. 137. numer. 10. Gutierrez. lib. 1. practice. quaest. 81. nu- mer. 1.

2 Dixi si huic exactioni non vales contradicere, nam si ne- gando debitum, vel appellatioem interponendo excusare solu- tionem potes, nequaquam à debito soluendo liberaris, quia tunc censis soluisse sponte. Quare vt securus sis protestari de- bes te non esse obligatum solvere, nec solvere sponte, sed eo actus mandato iudicis quod vitare non potest. Sic aliis relatis aduertit Gutierrez. d. quaest. 81. numer. 14. & seqq. Menoch. d. casu. 137. numer. 14. & in fine. qui iudicis arbitrio remittit quam diligentiam præstare debeas, ne censis sponte soluisse.

3 Hinc inferitur si soluas coactus non à superiore, sed ab alio priuato non esse liberum à debito creditoris soluendo, quia eam exactionem facile eligere poteris exactorem in iudi- cium deferens, vel ab illo debitum recuperans. argum. leg. 2. §. vit. ff. si quis cautionibus, & tradit. Barr. in dicta leg. credi- tor. Rinnus cons. 171. n. 6. lib. 4. & cons. 2. n. num. 5. lib. 5. Menoch. casu. 137. n. 28. Neque excusari, potes, tamen si creditoris cedas actiones quas in exactore habes, vt bene Menoch. n. 29. aduertit.

§. XIII.

De ordine seruando in solutione debiti certi cum incertis, & quorum debitor non habet dominium.

- 1 Nullus est ordo ex necessitate seruandus, cum bona debiti satisfaciendis sufficiunt.
- 2 Si res debita sit in specie non potest esse illa aliis creditoribus fieri satis.
- 3 Inter debita certa & incerta nullum esse ordinem necessarium seruandum censet Molina.
- 4 Verius est certa prius esse soluenda.
- 5 Ex bonis quæ supersunt ex remissione facta à Pontifice suo per debita incerta creditoribus satisfaciendum est.

1 Si bona debitoris omnibus debitis satisfaciendis sufficiant nul- lus est ordo ex necessitate seruandus. Sed hic seruandus est, quando bona debitis non adequant.

Doctores omnes vt centum supponunt si res debita sit credi- tori in specie, ita vt illius dominium non debitori sed creditori competat ipsi creditori reddenda est, neque ex illa aliis creditoribus satisfieri potest quia non est satisfaciendum ex alienis, sed ex propriis. Quod verum habet siue dominium eius sit, siue ignotus, quia esse dominium ignotum non concedit debitori dominium, & consequenter nec creditoribus sui exigendi. Hinc fit rem com- modatam, depositam, pignoratam, aliamque similem cuius domi- nium apud debitorem non est, reddendum esse proprio domino, nec ex illa creditoribus quantumuis priuilegiatis satisfaciendum, quia non est ex alienis præstanda satisfactio. Quod quidem verum existimat Rebell. lib. 2. de rebus q. 19. n. 5. vt si solum ob mitio- nem dominium rei alienæ comparaueris, te obligatum esse ex illo cumulo prius creditoribus à quo accepti satisfacere, quia ille credi- tor videtur in totum illum cumulum sicut & tu dominium ha- bere. Ex rebus ergo debitoris est questio quantum debita prius necessario soluenda sint.

Et quidem nullum esse ordinem prelationis seruandum inter debita certa & incerta, sed acq̃e omnibus esse satisfaciendum propendet Mol. tractat. 2. de iustit. disputat. 70. numer. 2. eo quod iure positimo hæc prelatio statuta non est. Et licet pauperes, aliaque pia opera in quæ bona incerta distribuenda sunt nis iustitiz commutatiuæ non habeant, vt sibi ea bona distribuatur non inde inferendum est postponendos esse aliis creditoribus cer- tis, quia ipsi sit distributio, quatenus subrogantur loco credi- torum incertorum, & ex eorum voluntate præsumpta. At hi credi- tores non habebant inferius ius creditoribus certis. Ergo neque il- lum habere debent pauperes ex iuris dispositione in illorum lu- cum subrogati.

Ceterum longè verius est creditoribus certis prius esse satis- faciendum quam incertis. Sicuti ex communi docuit Sylluet. ver- bo restitu. 6. q. 5. Caiet. eodem cap. 8. Ioann. Medin. Cod. de restitu. q. 2. art. 5. Nauarr. cap. 17. n. 47. Petr. Nauarr. lib. 4. cap. fin. Less. lib. 2. cap. 15. dub. 2. Valq. de restitu. cap. 1. n. 9. Paul. Laym. lib. 3. sect. 5. tract. 2. cap. 1. n. 1. & alii. Ratio est quia creditoribus certis ex iustitia commutativa solutio debetur, non autem pauperibus: hi namque est ex iuris dispositione in locum creditorum succedant quoad solutionem recipiendam, non tamen quoad ius quod creditoribus competat, aliis pauperes agere possent in iudicio vt sibi ea bona concederentur. At ratio naturalis dicitur debitum ex iustitia præferendum esse debito legali, ergo debita certa incertis præferenda sunt.

Difficultas autem est, an si tu, vel tuus hæres cum Pontifice compositionem facias pro his debitis in specie eo quod domi- nus ignoretur obligemini pro iis quæ vobis remissa sunt satisfacere creditoribus certis? Ratio dubij est, quia in illa bona quæ vobis remittuntur nullum ius creditores certi habebant vt potest aliter. Ergo neque facta remissione habere debent, cum vobis licet ne- gre applicata, & donata. Sed omnino dicendum est cum Mol. d. disp. 670. ex illis bonis sic donatis esse creditoribus certis satis- faciendum. Et quidem te debitorem esse obligatum nemini potest esse dubium, cum teneris omnibus debitis satisfacere ex bonis quibuscunque ad te pertinentibus. Quod vero tui hæreses ead- em obligatione astringantur sic probat, quia ipsi non conceduntur ea bona quatenus personæ singulæ sunt, sed quatenus sunt defuncti hæreses, & vt illius partes agunt & in bonum, & aug- mentum hæreditatis. Cedit ergo remissio in hæreditatis partem, ac proinde ex illa quæcumque debita solui debent.

§. XIV.

An creditor ratione rei venditæ omnibus credi- toribus certis sit in solutione præferendus?

- 1 Si venditori non fuit pretium oblatum, & c. præferendus est ea in re omnibus aliis.